

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura NIK w Bydgoszczy

LBY.410.001.01.2023

Pan
Mikołaj Bogdanowicz
Wojewoda Kujawsko-Pomorski

Kujawsko-Pomorski Urząd Wojewódzki
ul. Jagiellońska 3
85-950 Bydgoszcz

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/001 Wykonanie budżetu państwa w 2022 r. w części 85/04 województwo kujawsko-pomorskie

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Kujawsko-Pomorski Urząd Wojewódzki w Bydgoszczy ¹ ul. Jagiellońska 3, 85-950 Bydgoszcz
Kierownik jednostki kontrolowanej	Mikołaj Bogdanowicz, Wojewoda Kujawsko - Pomorski ² od 9 grudnia 2015 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy
Kontrolerzy	1. Monika Kazimierczak, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBY/1/2023 z 4 stycznia 2023 r. 2. Jolanta Szydłowska-Hęsiak, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBY/2/2023 z 4 stycznia 2023 r.

(akta kontroli str. 1-7)

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania budżetu państwa na rok 2022, pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności działań podejmowanych przez dysponenta części budżetowej 85/04 województwo kujawsko-pomorskie oraz ocena wykonania planów finansowych jednostek finansowanych w ramach tej części budżetu państwa ⁴ .
Zakres kontroli	Ocenie podlegały w szczególności: <ul style="list-style-type: none">– analiza porównawcza danych ujętych w rocznym sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego oraz skuteczność podejmowanych przez dysponenta działań windykacyjnych;– realizacja wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym rzeczowe efekty uzyskane w wyniku realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych;– sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2022 r. w zakresie operacji finansowych;– system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań;– nadzór i kontrola sprawowane przez dysponenta części budżetu państwa w trybie art. 175 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁵, w tym:<ul style="list-style-type: none">a) nadzór nad wykonaniem planów finansowych podległych jednostek;b) nadzór nad wykorzystaniem i rozliczeniem dotacji wypłaconych z budżetu państwa w części 85/04 województwo kujawsko-pomorskie.

¹ Dalej: „KPUW” lub „Urząd”.

² Dalej: „Wojewoda”.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: „ustawa o NIK”.

⁴ Data zakończenia czynności kontrolnych – 3 kwietnia 2023 r.

⁵ Dz. U. z 2022 r. poz. 1634, ze zm., dalej: „ufp”.

Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania planu finansowego na 2022 r. KPUW, pod względem: legalności, celowości, rzetelności i gospodarności. Ocenie podlegały w szczególności:

- realizacja wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich;
- sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2022 r. w zakresie operacji finansowych;
- system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań.

Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych:

- analizy wykonania planu dochodów;
- szczegółowej kontroli windykacji zaległości;
- analizy stanu należności pozostałych do zapłaty;
- analizy realizacji wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków;
- kontroli prawidłowości zmian budżetu dokonywanych w części 85/04 w trakcie roku budżetowego;
- kontroli prawidłowości zmian wynikających z podziału rezerw celowych;
- kontroli prawidłowości dokonanych blokad;
- kontroli wykorzystania środków otrzymanych z rezerw budżetowych;
- szczegółowej analizy wybranej próby wydatków dysponenta III stopnia;
- analizy wybranych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego;
- analizy przyznania, wykorzystania i rozliczenia wybranych dotacji;
- analizy stanu zobowiązań;
- analizy prawidłowości sporządzenia wybranych sprawozdań.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. *Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej kontrolowanej działalności.*

III. Ocena ogólna⁶ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2022 r. w części 85/04 województwo kujawsko-pomorskie.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Kontrola dochodów budżetu państwa w części 85/04 wykazała, że zostały one zrealizowane w kwotach wyższych od zaplanowanych na 2022 r. o 31 754,9 tys. zł. Na podstawie analizy wybranej próby 27,9% zaległych należności budżetowych Urzędu stwierdzono, że podejmowano właściwe działania w celu skutecznego ich wyegzekwowania.

W wyniku kontroli 13,3% wydatków budżetu państwa zrealizowanych w części 85/04 i 9,3% wydatków KPUW stwierdzono, że zostały one poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi, określonych w ufp i aktach wykonawczych, z wyłączeniem wydatków na usługi dystrybucji energii elektrycznej, które poniesione zostały niezgodnie z zasadą oszczędności. NIK zauważa także, że uruchomienie środków z rezerwy ogólnej budżetu państwa w kwocie 2 519,8 tys. zł nastąpiło na cele niewymagające natychmiastowej interwencji państwa.

⁶ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2022 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

Nie stwierdzono niecelowego i niegospodarnego wydatkowania środków publicznych. Wojewoda rzetelnie, zgodnie z art. 175 ust. 1 i 2 ufp, sprawował nadzór i kontrolę nad wykonywaniem budżetu w części 85/04.

Pozostałe stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

- niepodjęcia skutecznych działań celem spisania z ksiąg rachunkowych Urzędu jako nieściągalnych należności z tytułu kosztów wydalenia cudzoziemców z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w łącznej kwocie 109,9 tys. zł;
- opóźnienia w zablokowaniu niewykorzystanych środków w łącznej wysokości 2 919,6 tys. zł;
- niepoinformowania Ministra Finansów o niewykorzystanej kwocie środków w wysokości 455,0 tys. zł na wydatki niewygasające roku 2021, przeniesione do wykonania w 2022 r.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie opiniuje sprawozdania budżetowe za 2022 r. i w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2022 r. Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części 85/04 na podstawie sprawozdań jednostkowych. Kwoty należności wykazane w sprawozdaniach Rb-27 i Rb-N Urzędu w łącznej wysokości 109,9 tys. zł były zgodne z ewidencją księgową, ale nie oddawały rzeczywistego stanu należności pozostałych do zapłaty i zaległości netto.

Skala stwierdzonych nieprawidłowości nie miała znaczącego wpływu na kontrolowaną działalność i nie spowodowała obniżenia pozytywnej oceny wykonania budżetu państwa w części 85/04.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁷ kontrolowanej działalności

1. Dochody budżetowe – windykacja należności

OBSZAR
Opis stanu
faktycznego

W ustawie budżetowej na rok 2022 z dnia 17 grudnia 2021 r.⁸ dochody budżetu państwa w części 85/04 zostały ustalone w wysokości 107 938,0 tys. zł. Zrealizowano je w kwocie 139 692,9 tys. zł, co stanowiło 129,4% kwoty zaplanowanej i 100,4% dochodów osiągniętych w 2021 r (139 165,5 tys. zł).

Wyższa od planowanej realizacja dochodów wynikała przede wszystkim z: wyższych o 12 671,6 tys. zł dochodów budżetu państwa związanych z realizacją zadań zleczanych jednostkom samorządu terytorialnego⁹ (§ 2350) w zakresie gospodarki gruntami i nieruchomościami (rozd. 70005), wyższych o 5 767,0 tys. zł wpływów z opłat paszportowych oraz pozostałych opłat konsularnych (§ 0930) oraz wyższych o 4 506,0 tys. zł dochodów z pozostałych odsetek od świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego (§ 0920).

(akta kontroli str. 131-133, 165-174, 828-840, 986-999, 2566-2569)

Głównymi źródłami dochodów budżetowych (stanowiącymi 97,1% wartości ogółem) były:

- dochody budżetu państwa związane z realizacją zadań zleczanych jst (§ 2350) w kwocie 74 226,2 tys. zł (53,1%), w tym 59 671,6 tys. zł z tytułu gospodarowania przez jst gruntami i nieruchomościami Skarbu Państwa (rozd. 70005);

⁷ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁸ Dz. U. z 2022 poz. 270, dalej: „ustawa budżetowa”.

⁹ Dalej: „jst”.

- wpływy z różnych opłat (§ 0690) w kwocie 22 800,1 tys. zł (16,3%), w tym 16 032,5 tys. zł z tytułu opłat pobieranych przez powiatowe inspekcje weterynaryjne (rozdz. 01034) i 2 721,8 tys. zł z tytułu opłat pobieranych przez Urząd (rozdz. 75011);
- wpływy z pozostałych odsetek (§ 0920) w kwocie 20 758,5 tys. zł (14,9%) z tytułu odsetek, w tym 20 471,0 tys. zł od świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego (rozdz. 85502);
- wpływy z opłat paszportowych oraz pozostałych opłat konsularnych (§ 0930) w kwocie 9 297,0 tys. zł (6,7% w rozdz. 75011);
- wpływy z usług (§ 0830) w kwocie 5 201,6 tys. zł (3,7%), w tym 3 636,7 tys. zł z tytułu usług realizowanych przez inspekcję sanitarną (rozdz. 85132);
- wpływy ze zwrotów dotacji oraz płatności, w tym wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych z naruszeniem procedur (§ 2910) w kwocie 3 430,5 tys. zł (2,5%), w tym 2 157,8 tys. zł z tytułu świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego (rozdz. 85502).

(akta kontroli str. 165-174, 828-840)

Na koniec 2022 r. w części 85/04 wystąpiły należności pozostałe do zapłaty w kwocie 1 126 480,6 tys. zł, w tym zaległości netto 1 104 123,5 tys. zł. W porównaniu do 2021 r. należności ogółem były wyższe o 101 051,8 tys. zł, tj. o 9,9%, a zaległości netto wyższe o 98 952,3 tys. zł, tj. o 9,8 %. Wzrost ten wynikał przede wszystkim ze:

- zwiększenia o 100 774,1 tys. zł, tj. o 10,4% należności pozostałych do zapłaty z tytułu świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego (rozdz. 85502, § 2350). Należności z tego tytułu, wynoszące 1 067 647,5 tys. zł (w tym zaległości netto 1 047 183,6 tys. zł), stanowiły 94,8% wszystkich należności ogółem;
- zwiększenia o 3 612,3 tys. zł, tj. o 8,9% należności pozostałych z tytułu gospodarowania przez powiaty nieruchomościami Skarbu Państwa (rozdz. 70005, § 2350). Należności z tego tytułu wynoszące 44 294,1 tys. zł (w tym zaległości netto 44 757,8 tys. zł), stanowiły 3,9% wszystkich należności ogółem.

(akta kontroli str. 175-183, 187-188, 828-840, 986-999)

Dochody KPUW (jako obsługującego dysponenta III stopnia) w 2022 r. wynosiły 14 779,6 tys. zł i stanowiły 164,7% planu (8 976,0 tys. zł) oraz 128,8% dochodów zrealizowanych w 2021 r. (11 473,1 tys. zł). Najwyższe dochody uzyskano z tytułu wpływów z opłat paszportowych oraz pozostałych opłat konsularnych (§ 0930) – 9 297,0 tys. zł (62,9% dochodów) oraz wpływów z różnych opłat (§ 0690 w rozdz. 71015 i w rozdz. 75011) – 4 023,6 tys. zł (27,2% dochodów). Wyższe od przewidywanego wykonanie planu dochodów wynikało m.in. z: wzrostu wpływów z tytułu najmu i dzierżawy oraz użytkowania wieczystego nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa (rozdz. 70005), wzrostu liczby złożonych wniosków o wydanie paszportu i zezwolenia na pracę dla cudzoziemców (rozdz. 75011), zwiększonych wpływów z tytułu kar grzywnien nakładanych w celu przymuszenia do wykonania obowiązku zaszczepienia małoletniego dziecka, opłat za wpis do rejestru podmiotów leczniczych oraz za ustalenie zdarzeń medycznych

(rozdz. 85195). Dochody KPUW stanowiły 10,6% dochodów ogółem części 85/04 budżetu państwa.

(akta kontroli str. 157-164, 189-190, 881-883, 1010-1012, 1058-1059)

Na koniec 2022 r. w Urzędzie wystąpiły należności pozostałe do zapłaty w kwocie 5 663,7 tys. zł (w tym zaległości netto 3 913,8 tys. zł), z których 35,5% (2 009,6 tys. zł) dotyczyło wpływów z różnych opłat (§ 0690), a 30,7% (1 736,8 tys. zł) wpływów z pozostałych odsetek (§ 0920). W porównaniu do 2021 r. należności ogółem były niższe o 21,5 tys. zł, tj. 0,4%, natomiast zaległości netto wyższe o 113,5 tys. zł, tj. 3,0%.

(akta kontroli str. 191-194, 881-883, 1010-1012)

Działania związane z egzekucją dochodów budżetowych sprawdzono na próbie sześciu dłużników¹⁰, których zaległości wobec Urzędu wynosiły na koniec 2022 r. 1 093,3 tys. zł (27,9% zaległości z tytułu dochodów budżetowych Urzędu¹¹). Ustalono, że w sprawach tych prowadzono systematyczną kontrolę terminowości zapłaty należności Skarbu Państwa, nie dopuszczając do ich przedawnienia. Prawidłowo podejmowano działania windykacyjne i egzekucyjne oraz dokumentowano i na bieżąco monitorowano stan trwających postępowań egzekucyjnych¹². Kolejne czynności windykacyjne dokonywane były niezwłocznie, a ewentualne przerwy między tymi czynnościami obiektywnie uzasadnione. Zaległości zostały przypisane w księgach rachunkowych w prawidłowej wysokości i we właściwym okresie sprawozdawczym. W dwóch badanych przypadkach egzekucja był skuteczna – w 2022 r. uzyskany dochód wynosił łącznie 28,9 tys. zł¹³. Nieskuteczność windykacji pozostałych badanych spraw¹⁴ była spowodowana czynnikami niezależnymi od Wojewody, w szczególności brakiem majątku podlegającego egzekucji.

Powyższe ustalenia wskazują na realizację wniosku pokontrolnego, sformułowanego przez NIK, w wyniku ustaleń poprzedniej kontroli wykonania budżetu państwa w części 85/04, przeprowadzonej za 2021 r., dotyczącego zwłoki w podejmowaniu działań windykacyjnych wobec dłużników.

(akta kontroli str. 200-243, 881-883)

Z ksiąg rachunkowych kontrolowanego dysponenta trzeciego stopnia w 2022 r. nie spisywano żadnych należności jako nieściągalnych.

(akta kontroli str. 198)

W ewidencji KPUW zidentyfikowano 23 należności na łączną kwotę 109,9 tys. zł, z tytułu ustalonych kosztów wydalenia cudzoziemców z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, wynikających z wydanych przez Wojewodę w latach 2011-2014 decyzji administracyjnych. Analiza tych należności, które na 31 grudnia 2022 r. pozostawały nierozliczone, wykazała, że we wszystkich przypadkach wystąpiły przesłanki spisania

¹⁰ Dwie kontrolowane zaległości dotyczyły należności przejętych po zlikwidowanej delegaturze terenowej ministra właściwego ds. Skarbu Państwa (w tym jedna objęta badaniem w roku poprzednim – po kontroli P/22/001 sformułowano nieprawidłowość - *Wobec jednego z dłużników (zaległość z tytułu należności przejętej po likwidacji delegatury terenowej ministra właściwego ds. Skarbu Państwa dotycząca wierzytelności po zlikwidowanym przedsiębiorstwie nasiennym) przez okres prawie dwóch lat Wojewoda nie podejmował żadnych działań mających na celu windykację wskazanej wierzytelności. Ostatnie czynności w sprawie zostały podjęte 10 marca 2020 r.*; Wniosek pokontrolny - *Niewłoczne podejmowanie działań windykacyjnych wobec dłużników*), trzy kary nałożonej przez PINB, a jedna o należności z tytułu zawartego porozumienia dot. należności Skarbu Państwa.

¹¹ 3 913,8 tys. zł.

¹² W Urzędzie nie opracowano procedury przekazywania dokumentów i dochodzenia należności. Obieg dokumentów i informacji dotyczących należności odbywał się zgodnie z instrukcją kancelaryjną i ogólnymi zasadami wynikającymi z obiegu dokumentów.

¹³ 24,0 tys. zł od dłużnika w rozdziale 75011 w § 0920 i 4,9 tys. zł od dwóch dłużników w rozdziale 71015 § 0910.

¹⁴ W tym dwóch należności przejętych od zlikwidowanej delegatury Ministerstwa Skarbu Państwa w Toruniu i jednej należności z tytułu kary nałożonej przez PINB. W jednym przypadku na dzień 31 grudnia 2022 r. sprawa był w toku.

ich jako nieściągalne, co w konsekwencji miało wpływ na roczną sprawozdawczość budżetową.

(akta kontroli str. 245-246, 249-252, 253-308)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

W KPUW nie podjęto w 2022 r. skutecznych działań mających na celu spisanie z ksiąg rachunkowych jako nieściągalnych, należności w wysokości 109,9 tys. zł z tytułu kosztów wydalenia cudzoziemców. W ewidencji księgowej w roku 2022 (bilans otwarcia) na koncie 221 ujęto 23 należności z ww. tytułu, ustalone przez Wojewodę na mocy decyzji wydanych w latach 2011-2014¹⁵, które w tych latach stały się wymagalne. Od tego czasu próba wszczęcia i prowadzenia przez Urząd egzekucji ww. zaległości, z uwagi na ich specyfikę okazała się niemożliwa. W związku z powyższym wykazywanie ww. należności w księgach rachunkowych KPUW w 2022 r., stanowiło naruszenie art. 24 ust. 2 ustawy z 29 września 1994 r. o rachunkowości¹⁶ i skutkowało zawyżeniem o kwotę 109,9 tys. zł w sprawozdaniu Rb-27 za 2022 r. należności pozostałych do zapłaty i zaległości netto, a w sprawozdaniu Rb-N za IV kwartał 2022 r. wartości nominalnej należności. Zgodnie z przywołanym przepisem księgi rachunkowe uznaje się za rzetelne, jeżeli dokonane w nich zapisy odzwierciedlają stan rzeczywisty.

(akta kontroli str. 245-246, 253-308, 881-883, 887-892, 915-916)

Dyrektor Biura Finansowo Inwestycyjnego¹⁷ wyjaśniła m.in., że *egzemplarz każdej z ww. decyzji znajduje się w Placówce Straży Granicznej w Bydgoszczy. Zatem w przypadku powrotu deportowanych osób do Polski, Wojewoda powinien otrzymać informację o przekroczeniu granicy, co może ułatwić wszczęcie egzekucji wobec dłużników. Biuro Finansowo – Inwestycyjne podejmowało czynności mające na celu wyegzekwowanie należności jednak te działania były bezskuteczne, gdyż bezzasadne było wystawienie tytułu wykonawczego bez szczegółowych danych dłużnika. (...) Wydział Nadzoru i Kontroli wraz z Biurem Finansowo – Inwestycyjnym dokonują nadal analizy prawnej podstaw możliwości umorzenia należności z tytułu deportacji cudzoziemców, przypisanych w latach 2011 – 2014. Rozważane są dwa warianty umorzenia z powodu przedawnienia się dochodzenia należności, jak i z powodu nieskuteczności egzekucji lub przypuszczenia, że w postępowaniu nie uzyska się kwoty wyższej od dochodzonych, o ile spełnione będą przesłanki do zastosowania tych form. Opinia prawna w tej sprawie będzie wiążąca. Dodaje, że na podstawie art. 35b ust. 1 pkt 5 ustawy o rachunkowości dokonano odpisu aktualizującego przedmiotowe należności.*

(akta kontroli str. 249-252)

NIK nie kwestionuje prawidłowości dokonania przez Urząd odpisów aktualizujących ww. należności. Zauważa jednak, że stan prawny i sytuacja dłużników wskazują, że spełnione zostały przesłanki, aby należności te mogły zostać odpisane z konta 221, jako nieściągalne. Utrzymywanie ich w ewidencji księgowej ma wpływ na ocenę wiarygodności sprawozdań budżetowych i finansowych.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2022 r. przez kontrolowaną jednostkę w zakresie dochodzenia należności.

¹⁵ Wojewoda wydawał decyzje na podstawie art. 96a ust. 1 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2011 r. Nr 264, poz. 1573, ze zm.), uchylonej z dniem 1 maja 2014 r.

¹⁶ Dz.U. z 2023 r. poz. 120 ze zm., dalej: „ustawa o rachunkowości”.

¹⁷ Dalej: „dyrektor BFI”.

Na podstawie badanej próby nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie podejmowanych przez KPUW działań windykacyjnych. W Urzędzie na bieżąco prowadzono kontrolę terminowości zapłaty należności oraz podejmowano przewidziane prawem czynności zmierzające do ich wyegzekwowania. Jako działanie nieprawidłowe NIK ocenia niepodjęcie skutecznych działań mających na celu spisanie z ksiąg rachunkowych Urzędu zaległości z tytułu wydalenia cudzoziemców jako nieściągalnych.

OBSZAR

2. Wydatki

2.1 Wydatki budżetu państwa

Opis stanu faktycznego

2.1.1. W 2022 r. wydatki w części 85/04 wynosiły 3 543 726,2 tys. zł, co stanowiło 120,1% planu określonego w ustawie budżetowej (2 949 440,0 tys. zł) i 98,2% planu po zmianach (3 609 700,8 tys. zł). W porównaniu do 2021 r. wydatki były niższe o 890 445,5 tys. zł, tj. o 20,1 %. Spadek wydatków w części 85/04 spowodowany był zmianą od 1 czerwca 2022 r. organu realizującego zadanie w zakresie wypłaty świadczenia 500+¹⁸. W 2022 r. środkami budżetowymi sfinansowano głównie (95,9% wydatków części) zadania z zakresu:

- rodziny (51,0% w dz. 855), na którą wydatkowano 1 807 978,2 tys. zł (99,5% planu po zmianach), z czego: 904 822,8 tys. zł przeznaczono na wypłatę świadczeń rodzinnych i z funduszu alimentacyjnego (rozd. 85502), a 870 912,3,0 tys. zł na wypłatę świadczeń wychowawczych (rozd. 85501);
- pomocy społecznej (14,2% w dz. 852), na którą wydatkowano 504 715,3 tys. zł (96,2 % planu po zmianach), z czego: 163 387,5 tys. zł przeznaczono na wypłatę dodatku osłonowego (§ 2010 w rozdz. 85295), 58 715,9 tys. zł na zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe (rozd. 85214), 58 337,5 tys. zł na zasiłki stałe (rozd. 85216) oraz 50 159,6 tys. zł na ośrodki wsparcia (rozd. 85203);
- ochrony zdrowia (11,0% w dz. 851), na którą wydatkowano 390 222,7 tys. zł (99,1% planu po zmianach), z czego: 184 371,8 tys. zł przeznaczono na ratownictwo medyczne (rozd. 85141), 124 996,3 tys. zł na Inspekcję Sanitarną (rozd. 85132), 61 003,0 tys. zł na składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz świadczenia dla osób nieobjętych obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego (rozd. 85156);
- rolnictwa i łowiectwa (6,5% w dz. 010), na które wydatkowano 230 577,1 tys. zł (94,0% planu po zmianach), z czego: 102 376,0 tys. zł na zwrot części podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej (§ 2010 w rozdz. 01095), 57 867,1 tys. zł na powiatowe inspektoraty weterynarii (rozd. 01034), a 28 867,3 tys. zł na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt oraz badanie monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt i produktach pochodzenia zwierzęcego (rozd. 01022);
- bezpieczeństwa publicznego i ochrony przeciwpożarowej (5,5% w dz. 754), na które wydatkowano 195 595,0 tys. zł (100% planu po zmianach), z czego 172 853,0 tys. zł wykorzystano na komendy powiatowe Państwowej Straży Pożarnej (rozd. 75411);

¹⁸ Na mocy ustawy z dnia 17 września 2021 r. o zmianie ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1981, ze zm.), zadanie przekazano do realizacji Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych.

- oświaty i wychowania (3,4% w dz. 801), na którą wydatkowano 118 991,8 tys. zł (98,6% planu po zmianach), z czego 68 002,1 tys. zł wykorzystano na przedszkola (rozd. 80104);
- administracji publicznej (3% w dz. 750), na którą wydatkowano 105 964,2 tys. zł (97,0% planu po zmianach), w tym 96 192,1 tys. zł przeznaczono na urzędy wojewódzkie (w rozdz. 75011);
- transportu i łączności (1,3% w dz. 600), na który wydatkowano 43 869,3 tys. zł (93,3% planu po zmianach), w tym 34 046,5 tys. zł wydatkowano na krajowe pasażerskie przewozy autobusowe (rozd. 60003).

(akta kontroli str. 1242-1275, 1395-1431, 1438-1439)

Zaplanowane w ustawie budżetowej wydatki zostały zwiększone w trakcie roku o 660 260,8 tys. zł, tj. o 22,4%, z tego zwiększone o: 643 584,2 tys. zł z tytułu rezerw celowych, 14 368,6 tys. zł z rezerwy ogólnej, 2 308,0 tys. zł w ramach przeniesienia z części 42 Sprawy Wewnętrzne.

(akta kontroli str. 1379)

Dotacje zwiększone zostały o 564 692,3 tys. zł, świadczenia na rzecz osób fizycznych o 1 469,9 tys. zł, wydatki bieżące o 55 849,4 tys. zł, a wydatki majątkowe o 38 249,2 tys. zł.

Wydatki były niższe od planowanych o 65 974,6 tys. zł, co stanowiło 1,8% planu po zmianach, m.in. na skutek: niewykorzystania środków na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt, w związku z niższą liczbą występujących ognisk chorób oraz przesunięciem terminu realizacji odstrzału sanitarnego dzików, niewykorzystania środków na wypłaty dodatku osłonowego w związku z trudnościami w ustaleniu ostatecznej liczby beneficjentów dotacji, zaplanowania wydatków na wypłatę świadczeń wychowawczych i rodzinnych w ramach koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, które nie zostały przyznane do końca roku. Niższe wykonanie wynikało także z zaplanowania wyższych środków na wypłaty zasiłków okresowych, na skutek braku możliwości oszacowania liczby osób kwalifikujących się do przyznania pomocy oraz na sfinansowanie podwyżek wynagrodzeń wraz z pochodnymi dla pracowników wykonujących zawód medyczny zatrudnionych w stacjach sanitarno-epidemiologicznych województwa.

(akta kontroli str. 1433-1437, 1439, 2520-2524)

Prezes Rady Ministrów nie wydał polecenia Wojewodzie¹⁹ dotyczącego wypłaty środków na Fundusz Przeciwdziałania COVID-19.

(akta kontroli str. 1377)

Badaniem w zakresie prawidłowości wydatkowania środków z rezerw celowych²⁰ objęto 10 decyzji zwiększających plan wydatków²¹ na łączną kwotę 200 284,4 tys. zł, tj. 30,3% środków, które zwiększyły wydatki części. Wnioskowanie o środki z rezerw wynikało z faktycznych potrzeb i było celowe, a kwoty zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem. Po otrzymaniu ww. decyzji zwiększających plan wydatków wprowadzano odpowiednio zmiany w planie finansowym jednostki.

¹⁹ Na podstawie art. 69 ust. 2 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 568, ze zm.).

²⁰ Poz. 24, 26, 34, 66.

²¹ W rozdziałach: 85215 i 85295 (poz. 24), 80101, 80102, 80115, 80017, 80120, 80121, 80132, 80134, 80195 i 85403 (poz. 26), 85502 i 85513 (poz. 34), 85295 (poz. 66).

Środkami z rezerw celowych (poz. 24²², 26²³, 34²⁴, 66²⁵) dofinansowano m.in. zadania, na skutek których:

- 255 392 gospodarstw w województwie kujawsko-pomorskim otrzymało dodatek osłonowy²⁶;
- 139 szkołom przyznano dotację na realizację programu rządowego „Aktywna Tablica”;
- przyznano łącznie 2 331 870 świadczeń rodzinnych²⁷, 167 742 świadczeń z funduszu alimentacyjnego i 3247 zasiłków dla opiekunów;
- utworzono 228 miejsc dla seniorów i dziewięć nowych placówek oraz dofinansowano 30 funkcjonujących na terenie województwa placówek.

(akta kontroli str. 1817-2055)

Badaniem w zakresie prawidłowości przeniesień środków z rezerwy ogólnej objęto osiem decyzji zwiększających plan wydatków na łączną kwotę 14 368,6 tys. zł²⁸ (100% planu po zmianach). Zapotrzebowanie na środki było celowe, a kwoty zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem na dofinansowanie zadań wskazanych w decyzjach w łącznej wysokości 14 018,3 tys. zł (97,6%).

Jednocześnie w odniesieniu do dwóch niżej wymienionych decyzji zwiększających plan z rezerwy ogólnej:

[1] w rozdz. 71035, o kwotę 2 046,3 tys. zł²⁹ (wykorzystano 1 899,7 tys. zł), z przeznaczeniem na realizację zadania pn. „Rewitalizacja obiektów grobownictwa wojennego na terenie województwa kujawsko-pomorskiego w 2022 r.”³⁰,

[2] w rozdz. 75095, o kwotę 473,5 tys. zł (wykorzystano 390,6 tys. zł) z przeznaczeniem na realizację zadania pn. „Zakup masztów i flag oraz ich instalacja w ramach projektu „Pod Biało-czerwoną”,

stwierdzono, że dofinansowane zadania nie miały charakteru nieprzewidywalnych i wymagających podjęcia natychmiastowych działań.

W obu ww. przypadkach uruchomienie środków z rezerwy ogólnej w 2022 r. nastąpiło z inicjatywy pracowników Kancelarii Prezesa Rady Ministrów³¹. W odniesieniu do

²² Wydatki związane z realizacją działań łagodzących skutki inflacji, w tym na dodatki osłonowe oraz ochronę odbiorcy wrażliwego energii elektrycznej.

²³ Środki na wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, zapewnienie uczniom objętym obowiązkiem szkolnym dostępu do bezpłatnych podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych, realizację programu rządowego „Aktywna Tablica” i Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa - Priorytet 3, a także innych programów rządowych oraz programów i przedsięwzięć ustanawianych w obszarze oświaty i wychowania na podstawie art. 90u i 90w ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2022 r., poz.2230).

²⁴ Środki na realizację ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów oraz na opłacenie składki emerytalnej i rentowej z ubezpieczenia społecznego, a także na opłacenie składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne i zasiłki dla opiekunów i na realizację art. 10 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r. poz. 1329, ze zm.).

²⁵ Środki na realizację programu wieloletniego „Senior+”.

²⁶ Dodatek przyznawany i wypłacany na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym (Dz. U. z 2023 r. poz. 169, ze zm.).

²⁷ Zasiłek rodzinny, dodatki do zasiłku rodzinnego, świadczenia opiekuńcze zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka, świadczenie rodzicielskie

²⁸ W rozdz. 80104 na kwotę 4 500,0 tys. zł na przebudowę budynku po gimnazjum na przedszkole wielodziałowe w Laskowicach; rozdz. 71035 na kwotę 2 046,3 tys. zł na rewitalizację obiektów grobownictwa wojennego; rozdz. 75421 na kwotę 2 000,0 tys. zł na realizację działań przygotowawczych do przyjęcia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zwiększonej liczby cudzoziemców; rozdz. 90017 na kwotę 1 820,4 tys. zł na zakup pojazdu asenizacyjnego dla Gminy Białe Błota; rozdz. 85111 na kwotę 1 500,0 tys. zł na utworzenie poradni lekarskich POZ w budynku Szpitala Wielospecjalistycznego w Inowrocławiu; rozdz. 75412 na kwotę 1 040,0 tys. zł na zakup średniego strażackiego wozu bojowego dla jednostki OSP w Topólce; rozdz. 80195 i 92695 na kwotę 988,4 tys. zł na rewitalizację infrastruktury sportowo-rekreacyjnej na terenie Miasta Rypin; rozdz. 75095 na kwotę 473,5 tys. zł na zakup masztów i flag oraz ich instalację w ramach projektu „Pod Biało-czerwoną”.

²⁹ Kwota pierwotnie zaplanowana na ten cel w ustawie budżetowej na 2022 r. wynosiła 309,0 tys. zł.

³⁰ Wydatki poniesione przez Wojewodę na zadanie w latach 2019-2022 wyniosły: w 2019 r. – 230,3 tys. z, w 2020 r. – 258,9 tys. zł, w 2021 r. – 577,0 tys. zł, w 2022 r. – 2 198,5 tys. zł.

³¹ W pierwszym przypadku Wojewoda w piśmie z 14 stycznia 2022 r. wystąpił do Prezesa Rady Ministrów (dalej: „PRM”), z wnioskiem o przyznanie środków z rezerwy ogólnej, w wyniku ustaleń roboczych z pracownikami Kancelarii Prezesa Rady Ministrów (dalej: „KPRM”), w szczególności Pełnomocnikiem PRM do spraw reformy regulacji administracyjnych związanych

zadania w zakresie rewitalizacji obiektów grobownictwa wojennego, Wojewoda w latach 2020-2021 podejmował czynności³² mające na celu zwiększenie planu wydatków na ww. zadanie, na skutek których w 2021 r. zwiększono plan o kwotę 200,0 tys. zł z rezerwy celowej (poz. 44), natomiast środki te w dalszym ciągu były niewystarczające do zapewnienia realizacji potrzeb remontowych w ww. zakresie. Z kolei celem projektu „Pod Biało-czerwoną”, ogłoszonego w sierpniu 2020 r. było m.in. upamiętnienie zwycięstwa w Bitwie Warszawskiej 1920 roku oraz budowa wspólnoty i wzmocnienie idei zaangażowanego społeczeństwa obywatelskiego.

Zatem w obu ww. przypadkach dofinansowano zadania w obszarach o istotnym znaczeniu dla województwa, niemniej nie stanowiły one wydatków niespodziewanych, wymagających pilnej interwencji państwa. NIK zauważa natomiast, że rezerwa ogólna stanowi szczególny instrument finansowy umożliwiający Radzie Ministrów reagowanie m.in. w sytuacjach nagłych, których wystąpienia nie można było przewidzieć.

(akta kontroli str. 2255-2472)

W 2022 r. Wojewoda siedmioma decyzjami dokonał blokady wydatków w trybie art. 177 ufp na łączną kwotę 26 013,8 tys. zł.³³

Największe, pod względem kwoty, wydatki objęte blokadą dotyczyły:

- 7 959,6 tys. zł (rozdział 01022) nadmiaru środków na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt przez Inspekcję Weterynaryjną;
- 4 724,4 tys. zł (rozd. 85295) nadmiaru środków na wypłatę dodatku osłonowego;
- 3 198,2 tys. zł (rozd. 02001) oszczędności uzyskanych przez starostów na skutek m.in. mniejszych kosztów odnowienia lasów czy odnowienia powierzchni leśnej w sposób naturalny;
- 2 500,0 tys. zł (85214) zmniejszenia potrzeb związanych z wypłatą zasiłków okresowych.

(akta kontroli str. 2109, 2111-2116)

Badaniem objęto trzy decyzje blokujące wydatki na łączną kwotę 7 279,1 tys. zł (28% zablokowanych środków), wydane 28 grudnia 2022 r.³⁴ i 29 grudnia 2022 r.³⁵ Decyzje zostały wprowadzone i zatwierdzone w systemie TREZOR w dniu ich wydania. Stwierdzono natomiast, że w odniesieniu do kwoty 2 936,9 tys. zł decyzje o blokowaniu wydatków podjęto w terminie od 24 do 44 dni po uzyskaniu informacji, że dane środki nie zostaną wykorzystane w 2022 r., co opisano szerzej w dalszej części wystąpienia w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 2117-2194)

Środki na wydatki niewygasające w kwocie 15 074,8 tys. zł przeniesione z 2021 r. do wykorzystania w 2022 r., wydatkowane zostały w wysokości 14 612,0 tys. zł (96,9%) w terminie do 30 listopada 2022 r., zgodnie z przeznaczeniem, tj. na zadania ujęte w wykazie i planie finansowym wydatków³⁶. Ewidencja wydatków przeniesionych do wykorzystania w 2022 r. prowadzona była prawidłowo.

z ruchem naturalnym ludności i ochrony miejsc pamięci. W drugim przypadku Wojewoda w piśmie z 7 kwietnia 2022 r. złożył do PRM wniosek o przyznanie środków z rezerwy ogólnej, na podstawie wytycznych zawartych w piśmie Sekretarza Stanu w KPRM z 22 lutego 2022 r.

³² Wnioski o dofinansowanie do Wiceprezesa Rady Ministrów, Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu oraz do Ministra Finansów.

³³ Środki pochodzące z blokad nie zostały rozdysponowane przez Ministra Finansów.

³⁴ WFB.I.3120.3.107.2022 i WFB.I.3120.3.112.2022.

³⁵ WFB.I.3120.3.114.2022.

³⁶ Rozdz. 75410 w kwocie 8 000,0 tys. zł, rozdz. 75081 w kwocie 3 820,4 tys. zł, rozdz. 01022 w kwocie 1 205,0 tys. zł, rozdz. 85295 w kwocie 860,0 tys. zł, rozdz. 85157 w kwocie 500,0 tys. zł, rozdz. 80195 w kwocie 430,0 tys. zł, rozdz. 60055 w kwocie 80,0 tys. zł, rozdz. 85516 w kwocie 59,8 tys. zł, rozdz. 85132 w kwocie 59,3 tys. zł, rozdz. 01032 w kwocie 48,4 tys. zł, rozdz.

(akta kontroli str. 1305-1306, 2056-2090)

Badanie dwóch (100%) zrealizowanych w 2022 r. przez KPUW, jako dysponenta III stopnia, wydatków ze środków wydatków niewygasających roku 2021, poniesionych na:

- przeprowadzenie prac budowlano-remontowych oraz wyposażeniowych obiektu zlokalizowanego w Bydgoszczy przy ul. Szubińskiej 4, na potrzeby funkcjonowania Centrum Powiadamiania Ratunkowego ze zintegrowanymi stanowiskami operatorsko-dyspozytorskimi³⁷ w kwocie 3 820,4 tys. zł – 100% planu,
- staże i specjalizacje medyczne³⁸ w kwocie 45,0 tys. zł – 9% planu (500,0 tys. zł), wykazało, że wydatki zostały zrealizowane zgodnie z prawem, poniesiono je w sposób gospodarny i celowy.

(akta kontroli str. 2084-2108)

Niewykorzystana kwota planu wydatków niewygasających w wysokości 462,8 tys. zł dotyczyła:

[1] 455,0 tys. zł – środków pochodzących z ustawy budżetowej zgłoszonych do wydatków niewygasających przez Wojewodę z przeznaczeniem na staże i specjalizacje medyczne³⁹; środki nie zostały wykorzystane na skutek korekt i rozliczeń przekazanych przez podmioty szkolące, w których liczba osób, którym przysługiwał dodatek zmniejszyła się w stosunku do liczby zakładanej na etapie zgłoszenia wydatków niewygasających; kwota nie została uruchomiona; nie poinformowano Ministra Finansów o niewykorzystaniu środków, co opisano szerzej w dalszej części wystąpienia w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*;

[2] 6,7 tys. zł – środków pochodzących z rezerwy celowej poz. 12, niewykorzystanych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt i chorób odzwierzęcych, w związku z brakiem konieczności wypłaty odszkodowań dla hodowców zwierząt, zgłoszonych do wydatków niewygasających przez Wojewodę⁴⁰; kwota 6,4 tys. zł nie została uruchomiona, kwota 0,3 tys. zł została zwrócona na wyodrębniony rachunek wydatków niewygasających 30 listopada 2022 r. w terminie od dwóch do pięciu dni od zwrotu niewykorzystanych środków do KPUW;

[3] 1,1 tys. zł – poniesienia mniejszych środków pochodzących z ustawy budżetowej, na wypłatę dodatkowego funduszu motywacyjnego i niższych kosztów realizowanych zadań; kwota 1,0 tys. zł nie została uruchomiona, środki w kwocie 0,1 tys. zł zwrócono na wyodrębniony rachunek wydatków niewygasających w dniach 7 lutego 2022 r. i 2 sierpnia 2022 r. w terminie do dwóch dni od zwrotu środków do KPUW.

(akta kontroli str. 2060-2063, 2561)

Najistotniejszą grupę wydatków (88,4%) w części 85/04 stanowiły dotacje – 3 133 941,7 tys. zł. Zrealizowana kwota stanowiła 98,6% planu po zmianach i była niższa od wydatków poniesionych na dotacje w 2021 r. o 933 590,7 tys. zł (23%).

Dotacje zostały przeznaczone na:

71015 w kwocie 11,9 tys. zł. Wydatki wskazane w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2021 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w roku 2021 nie wygasają z upływem roku budżetowego (Dz. U. poz. 2407).

³⁷ Rozdział 75081.

³⁸ Rozdział 85157.

³⁹ W związku z umowami zawartymi pomiędzy Wojewodą Kujawsko-Pomorskim, a podmiotami prowadzącymi szkolenie specjalizacyjne, na podstawie art. 16m ust. 1b ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentystry (Dz. U. z 2022 r. poz. 1731, ze zm.).

⁴⁰ Na podstawie wniosków Powiatowych Inspektoratów Weterynarii.

- a) dotacje bieżące w wysokości 3 115 651,6 tys. zł (99,4% dotacji i 87,9% ogółu wydatków), w tym m.in. w kwocie:
- 904 822,8 tys. zł na finansowanie świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego (rozdz. 85502);
 - 870 912,3 tys. zł na realizację świadczeń wychowawczych (rozdz. 85501);
 - 172 238,3 tys. zł na działalność komend powiatowych Państwowej Straży Pożarnej⁴¹ (rozdz. 75411);
 - 184 371,8 tys. zł na finansowanie ratownictwa medycznego (rozdz. 85141);
 - 163 387,5 tys. zł na wypłatę dodatku osłonowego (§ 2010 w rozdz. 85295);
 - 102 376,0 tys. zł na zwrot części podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej (§ 2010 w rozdz. 01095);
 - 58 698,1 tys. zł na wypłatę zasiłków okresowych, celowych i pomoc w naturze oraz składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (rozdz. 85214);
 - 58 337,5 tys. zł na wypłatę zasiłków stałych (rozdz. 85216);
 - 8 133,6 tys. zł dla stowarzyszeń i fundacji, pozostałych jednostek sektora finansów publicznych oraz jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych;
- b) dotacje majątkowe 18 290,1 tys. zł (0,6% dotacji i 0,5% ogółu wydatków), w tym w kwocie:
- 17 165,1 tys. zł na dofinansowanie zadań własnych jst, z tego 4 500,0 tys. zł na przebudowę budynku po gimnazjum na przedszkole w Laskowicach, 3 931,1 tys. zł na zabezpieczenie osuwiska w gminie Koronowo – etap III, 2 845,4 tys. zł dla gmin województwa kujawsko-pomorskiego, na zwrot części wydatków wykonanych w ramach funduszu sołeckiego oraz 1 711,2 tys. zł na zakup pojazdu asenizacyjnego dla gminy Białe Błota;
 - 677,7 tys. zł na dofinansowanie zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jst, z tego 614,7 tys. zł z przeznaczeniem na wydatki majątkowe PSP w tym m.in. na realizację zadania inwestycyjnego polegającego na zakupie i montażu czterech sztuk instalacji fotowoltaicznych;
 - 399,5 tys. zł na zadania realizowane przez jst na podstawie porozumień, z przeznaczeniem na wzmocnienie bezpieczeństwa w miejscach publicznych, w ramach Rządowego programu ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań Razem bezpieczniej im. Władysława Stasiaka na lata 2022-2024;
 - 47,8 tys. zł na zadania realizowane przez jst (samorząd województwa) w ramach Wspólnej Polityki Rolnej (Program Rozwoju Obszarów Wiejskich).

(akta kontroli str. 1393-1394, 1433-1441)

Badanie próby wydatków na dotacje⁴² nie wykazało nieprawidłowości. Przekazywanie i rozliczanie dotacji następowało zgodnie z zasadami określonymi w ufp oraz obowiązującymi przepisami.

⁴¹ Dalej: „PSP”.

⁴² Badaniem objęto wybrane celowo wydatki w kwocie 432 667,2 tys. zł (13,8% wydatków na dotacje) na: realizację świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia

W wyniku przekazania środków na realizację badanych zadań m.in.:

- przyznano łącznie w 2022 r. 2 331 870 świadczeń rodzinnych, 167 742 świadczeń z funduszu alimentacyjnego i 3 247 zasiłków dla opiekunów;
- 255 392 gospodarstw w województwie kujawsko-pomorskim otrzymało dodatek osłonowy;
- w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” dofinansowano posiłki dla 19 476 osób potrzebujących, zasiłki celowe dla 53 240 osób i świadczenia rzeczowe dla 1 798 osób;
- w wyniku realizacji programu „Razem bezpieczniej” cztery gminy w województwie wzmocniły bezpieczeństwo w miejscach publicznych, poprzez modernizację / doposażenie przejść dla pieszych, skrzyżowań i systemu monitoringowego.

(akta kontroli str. 1577-1814)

W 2022 r. przeciętne zatrudnienie w części 85/04 w przeliczeniu na pełnozatrudnionych wynosiło 2 514 osób i było wyższe w porównaniu do zatrudnienia w 2021 r. o 76 etatów. Wzrost ten wynikał w szczególności z konieczności poprawienia jakości wykonywanych zadań. Zwiększenie zatrudnienia dotyczyło głównie Powiatowych Inspektoratów Weterynarii, które otrzymały łącznie dodatkowych 50 etatów.

Wydatki na wynagrodzenia w porównaniu do 2021 r. wzrosły o 37 407,0 tys. zł (19%) i wynosiły 233 940,0 tys. zł, tj. 98,6% planu po zmianach (237 194,1 tys. zł). Przeciętne wynagrodzenie w 2022 r. wraz z dodatkowym wynagrodzeniem rocznym wynosiło 7,8 tys. zł brutto i było wyższe o 1,1 tys. zł (15,4%) od przeciętnego wynagrodzenia w 2021 r. (6,7 tys. zł).

(akta kontroli str. 351-354, 872-876, 1000-1004, 2568)

Zobowiązania w części 85/04 budżetu państwa na koniec 2022 r. wynosiły 20 664,7 tys. zł i były wyższe o 2 467,7 tys. zł, tj. o 13,6% od kwoty zobowiązań na koniec 2021 r. (18 196,9 tys. zł). Dotyczyły one przede wszystkim zobowiązań z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego, wynagrodzeń bezosobowych i ich pochodnych w kwocie 19 142,0 tys. zł (92,6%) oraz faktur, których termin płatności przypadał na rok następny. Na koniec 2022 r. nie wystąpiły zobowiązania wymagalne.

(akta kontroli str. 360)

W ramach sprawowanego nadzoru w 2022 r. Wojewoda przeprowadził łącznie 384 kontrole w 349 jednostkach, spośród których najwięcej w jst (174). W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono m.in.: nieprawidłowości w zakresie nadmiernego pobrania dotacji celowej oraz wykorzystania części dotacji celowej niezgodnie z przeznaczeniem, nieterminowe przekazywanie do budżetu państwa dochodów budżetowych, niedochodzenie należności budżetu państwa, wykazywanie w sprawozdaniach budżetowych danych niezgodnych z ewidencją księgową. Kontrole przyczyniły się do pozyskania dodatkowych dochodów budżetu państwa w łącznej wysokości 332,2 tys. zł w związku ze zwrotem nadmiernie i nienależnie pobranych środków budżetowych.

(akta kontroli str. 113-130, 1441)

społecznego w I kwartale 2022 r. (rozd. 85502), wypłatę dodatku osłonowego (rozd. 85295), realizację rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” (rozd. 85230) oraz „Rządowego programu ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań Razem bezpieczniej im. Władysława Stasiaka na lata 2022-2024” – edycja 2022, dalej: program „Razem bezpieczniej” (rozd. 75495).

2.1.2. Plan wydatków Urzędu (89 904,0 tys. zł) został w ciągu roku zwiększony do kwoty 106 989,9 tys. zł, tj. o 19,0 %. Wydatki Urzędu wynosiły 102 336,5 tys. zł i stanowiły 95,7% planu po zmianach oraz 108,6% wydatków poniesionych w 2021 r. Wydatki KPUW stanowiły 2,9% wydatków części 85/04.

(akta kontroli str. 157-164, 309-314, 893-903, 1013-1034)

Urząd uzyskał środki z rezerw celowych na łączną kwotę 11 280,7 tys. zł, które wydatkowano w wysokości 10 258,5 tys. zł (tj. 90,9%), m.in. na: sfinansowanie podwyżek wraz z pochodnymi pracowników KPUW, pokrycie wydatków w związku z uprawomocnieniem się wyroku sądowego, realizację projektu „Inicjatywa na rzecz cudzoziemców, potencjalnych ofiar przestępstw i prewencji transgranicznej” w ramach Programu Krajowego Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego 2014-2020 oraz zadanie pn. „Przeprowadzenie prac budowlano-montażowych oraz wyposażeniowych obiektu na potrzeby funkcjonowania CPR ze zintegrowanymi stanowiskami operatorsko-dyspozytorskimi”.

W 2022 r. Urząd otrzymał z rezerwy ogólnej kwotę 1 623,7 tys. zł, którą wydatkowano w wysokości 1 622,5 tys. zł (99,9%), na realizację działań przygotowawczych do podjęcia na terenie Rzeczypospolitej Polskiej zwiększonej liczby cudzoziemców oraz zadania pn. „Rewitalizacja obiektów grobownictwa wojennego na terenie województwa kujawsko-pomorskiego w 2022 r.”

(akta kontroli str. 1373-1374)

Główne tytuły wydatków zrealizowanych przez Urząd w 2022 r. stanowiły wynagrodzenia i pochodne – 68 565,8 tys. zł (67,0% ogółu wydatków) oraz wydatki majątkowe – 6 689,7 tys. zł (6,5% ogółu wydatków).

(akta kontroli str. 315-325, 883-903)

Przeciętne zatrudnienie w Urzędzie w 2022 r. w przeliczeniu na pełnozatrudnionych wynosiło 718 osób i było wyższe od zatrudnienia w 2021 r. o 23 etaty. Wydatki na wynagrodzenia wzrosły w porównaniu do 2021 r. o 4 703 tys. zł (9,0%)⁴³ i wynosiły 56 979 tys. zł, tj. 97,0% planu po zmianach (58 744 tys. zł). Przeciętne wynagrodzenie w 2022 r. wraz z dodatkowym wynagrodzeniem rocznym wyniosło 6,6 tys. zł brutto i było wyższe o 0,3 tys. zł (5,5%) od przeciętnego wynagrodzenia w 2021 roku. W 2022 r. pracownikom Urzędu wypłacono nagrody w łącznej wysokości 2 240,4 tys. zł, średnia kwota nagrody wyniosła 3,1 tys. zł.

(akta kontroli str. 333, 335, 355-356, 923-925, 359, 387-388)

W 2022 r. zadania na rzecz Urzędu na podstawie umów innych niż umowa o pracę⁴⁴ wykonywało 117 osób (z tego 115 wykonywało zadania w ramach umów zlecenia⁴⁵, a dwie w ramach umowy o dzieło), tj. o dwie osoby mniej niż w 2021 r. (119 osób). Wydatki poniesione z tego tytułu wynosiły 837 tys. zł, tj. były niższe o 14,4% w porównaniu do roku poprzedniego (978 tys. zł).

(akta kontroli str. 334)

Wydatki majątkowe KPUW w 2022 r. wynosiły 6 689,7 tys. zł, tj. 82,3% planu (8 132,7 tys. zł). W Urzędzie do realizacji zaplanowano pierwotnie 15 zadań na kwotę 3 903,0 tys. zł, w trakcie roku zrezygnowano z czterech zadań na kwotę 870,0 tys. zł,

⁴³ Wzrost wynagrodzeń spowodowany był w szczególności: [1] zwiększeniem stanu zatrudnienia w Urzędzie w związku ze wzrostem zadań realizowanych przez Wydział Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców oraz koniecznością zapewnienia ciągłości zadań nałożonych na Wojewodę, [2] podwyższeniem wynagrodzeń zgodnie z ustawą budżetową na 2022 r., [3] wypłatą dodatków zadaniowych.

⁴⁴ Umowy zlecenia (w tym umowy zlecenia trwające w okresie 3-6 miesięcy lub powtarzane nieprzerwanie przez ten okres oraz umowy zlecenie trwające w okresie powyżej 6 miesięcy lub powtarzane nieprzerwanie przez ten okres) i umowy o dzieło.

⁴⁵ 114 wykonywało zadania podstawowe (wykonywanie pracy w komórkach merytorycznych), a jedna zadania pomocnicze (wykonywanie pracy w komórkach obsługowych typu kadry, księgowość, administracja).

a wprowadzono 28 nowych zadań o wartości 5 626,8 tys. zł. Powodem rezygnacji z planowanych zadań był wzrost cen rynkowych usług i materiałów, brak wystarczających środków na realizację oraz konieczność doinwestowania innego zadania, m.in. remontu łazienek wraz z wymianą pionów kanalizacyjnych i remontem wybranych pomieszczeń biurowych. Plan wydatków wzrósł w trakcie 2022 r. o 48,0 % (4 229,7 tys. zł), wynosił 8 132,7 tys. zł i obejmował realizację 36 zadań.

(akta kontroli str. 418-421, 424-446)

Badaniem objęto realizację wydatków w wysokości 9 485,9 tys. zł, tj. 9,3% wydatków KPUW. Przeprowadzono je na próbie 45 wydatków wylosowanych metodą monetarną MUS⁴⁶ na podstawie udostępnionych danych z systemu finansowo-księgowego (zapisy księgowe odpowiadające pozapłacowym wydatkom na kwotę ogółem 8 775,7 tys. zł, w tym kwota 2 787,0 tys. zł dotyczyła wydatków majątkowych) i 32 wydatków na kwotę 710,2 tys. zł dobranych w sposób celowy (wydatki na usługi dystrybucji energii elektrycznej)⁴⁷.

Badanie wykazało, że wydatki dokonywane były zgodnie z planem finansowym, tj. na zakupy i usługi służące realizacji celów jednostki, według warunków zawartych umów i zgodnie z zasadami gospodarowania środkami publicznym, z wyjątkiem wydatków na usługi dystrybucji energii elektrycznej. Szczegółowe ustalenia w tym zakresie opisano w dalszej części wystąpienia w pkt 2.1.3.

(akta kontroli str. 362-369, 371-383)

Wytypowaną do badania próbę wydatków sprawdzono również pod kątem prawidłowości wyboru trybów udzielania zamówień publicznych określonych w ustawie z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych⁴⁸. Nie stwierdzono nieprawidłowych działań w powyższym zakresie.

(akta kontroli str. 371-376)

W 2022 r. KPUW przeprowadził 24 postępowania w trybie podstawowym⁴⁹, o którym mowa w art. 275 nupzp, w wyniku których udzielono zamówień na kwotę 5 777,8 tys. zł netto (7 088,4 tys. zł brutto). Unieważniono dwanaście postępowań.⁵⁰

(akta kontroli str. 1480-1483)

Badaniem objęto trzy zamówienia publiczne skutkujące wydatkami poniesionymi w 2022 r. o łącznej wartości 2 180,6 tys. zł brutto, w tym jedno zamówienie, do udzielenia którego zastosowano nupzp⁵¹ i dwa do udzielenia których nie zastosowano nupzp z uwagi na wartość zamówienia⁵². Przeprowadzone badanie wykazało, że działania jednostki były zgodne z przepisami nupzp oraz wewnętrznymi regulacjami Urzędu dotyczącymi udzielania zamówień publicznych⁵³. Nie stwierdzono nieprawidłowości w przygotowaniu, przeprowadzeniu i udzieleniu przedmiotowych zamówień. Prawidłowo stosowano zasadę zachowania uczciwej konkurencji oraz równego traktowania wykonawców. Realizacja zamówień (pod kątem przedmiotu zamówienia, terminu realizacji i wysokości wynagrodzenia wykonawcy) była zgodna

⁴⁶ Metoda statystyczna uwzględniająca prawdopodobieństwo wyboru proporcjonalnie do wartości transakcji

⁴⁷ Badaniem objęto także trzy faktury obejmujące koszty dystrybucji energii elektrycznej za grudzień 2022 r. na łączną kwotę 70,7 tys. zł stanowiącą zobowiązanie 2022 r.

⁴⁸ Dz. U. z 2022 r. poz. 1710 ze zm., dalej: „nupzp”.

⁴⁹ 14 postępowań na dostawy, siedem na usługi i trzy na roboty budowlane.

⁵⁰ Osiem postępowań na usługi, trzy na dostawy i jedno na roboty budowlane.

⁵¹ Przebudowa sanitariatów i wybranych pomieszczeń w budynkach KPUW; kwota wydatku w 2022 r. – 2 013,1 tys. zł.

⁵² [1] Zakup 8 szt. bramek uchylnych z przeznaczeniem dla Placówki Straży Granicznej w Bydgoszczy – kwota wydatku w 2022 r. 104,0 tys. zł. [2] Nabycie usługi sprzątnięcia pomieszczeń biurowych w Delegaturze KPUW w Toruniu – kwota wydatku w 2022 r. 63,5 tys. zł.

⁵³ Zarządzenie nr 17/2014 Dyrektora Generalnego Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy z dnia 19 listopada 2014 r. w sprawie ustalenia Regulaminu udzielania zamówień publicznych przez Kujawsko-Pomorski Urząd Wojewódzki w Bydgoszczy (ze zm.).

z treścią zawartych umów, a poniesione z tytułu realizacji zamówień wydatki były celowe i gospodarne oraz służyły realizacji zadań jednostki.

(akta kontroli str. 1525-1548)

Urząd prawidłowo wywiązał się z obowiązku publikacji i zapewnienia aktualności planu postępowań o udzielenie zamówień w 2022 r.⁵⁴ oraz przekazania Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych do 1 marca 2023 r. sprawozdania o udzielonych w 2022 r. zamówieniach.

(akta kontroli str. 1474-1479, 1506-1524, 1549-1552)

Zobowiązania Urzędu na koniec 2022 r. wynosiły 5 181,5 tys. zł i były wyższe o 327,7 tys. zł, tj. o 6,8% od kwoty zobowiązań na koniec 2021 r. (4 855,8 tys. zł). Dotyczyły one przede wszystkim zobowiązań z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego i pochodnych w kwocie 4 642,2 tys. zł (89,6%) oraz faktur, których termin płatności przypadał na rok następny. Nie wystąpiły przypadki naliczenia i wypłacenia odsetek od nieterminowych płatności. Na koniec 2022 r. w Urzędzie nie wystąpiły zobowiązania wymagalne.

(akta kontroli str. 361)

2.1.3 W 2022 r. wydatki na energię elektryczną dostarczaną do obiektów KPUW wynosiły 1 662,2 tys. zł (w tym na usługi dystrybucji 920,4 tys. zł) i były o 140,1 tys. zł (7,8%) niższe w porównaniu do roku poprzedniego, w którym poniesiono je w wysokości 1 802,3 tys. zł (w tym na usługi dystrybucji 942,4 tys. zł)⁵⁵.

(akta kontroli str. 463)

W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 7 października 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej⁵⁶ Wojewoda wydał Zarządzenie nr 227/2022 z 29 listopada 2022 r. w sprawie podjęcia działań w celu realizacji obowiązkowego zmniejszenia całkowitego zużycia energii elektrycznej w zajmowanych budynkach lub częściach budynków oraz przez wykorzystywane urządzenia techniczne, instalacje i pojazdy w grudniu 2022 r. o min. 10% w stosunku do średniego zużycia energii elektrycznej w latach 2018-2019. Wykonanie przedmiotowych działań powierzono Dyrektorowi Generalnemu⁵⁷.

(akta kontroli str. 452-459)

Analizą objęto wydatki na usługi dystrybucji energii elektrycznej⁵⁸ w trzech punktach poboru energii elektrycznej (PPE)⁵⁹ - z 13 PPE, które są obsługiwane w grupach

⁵⁴ Plan, jak i jego aktualizacje (łącznie 13) były zamieszczane w [Biuletynie Zamówień Publicznych](#) oraz na [stronie internetowej zamawiającego](#).

⁵⁵ Wydatki na usługi dystrybucji energii elektrycznej za 2022 r. były niższe w stosunku do 2021 r. o 40,0 tys. zł – 4,2%.

⁵⁶ Dz. U. z 2023 r., poz. 269, ze zm..

⁵⁷ W ramach realizacji zaleceń określonych w zarządzeniu uzgodniono m.in.: wymianę świetlówek na energooszczędne, zmniejszenie liczby równocześnie używanych żarówek w żyrandolach, ograniczenie projekcji iluminacji na frontowej ścianie budynku Urzędu, likwidację grzejników przenośnych. W wyniku podjętych działań nastąpiło zmniejszenie zużycia energii elektrycznej w zajmowanych budynkach lub częściach budynków KPUW w grudniu 2022 r. o 6,9%.

⁵⁸ W ramach badania próby wydatków dobranych w sposób celowy. Analiza obejmowała dane wykazane na fakturach za usługi dystrybucji energii elektrycznej za 2022 r.

⁵⁹ Nr 590243891023757373 (punkt poboru nieruchomość Skarbu Państwa po byłym przedsiębiorstwie METRON Sp. z o. o. w Toruniu, dalej: „PPE 1”, nr 590310600001817784 (punkt poboru Ośrodek Informatyki WOI zasilanie podstawowe, ul. St. Konarskiego 1-3, Bydgoszcz), dalej: „PPE 2” i nr 590243891023514310 (punkt poboru Delegatura KPUW ul. St. Moniuszki, 87-100 Toruń), dalej: „PPE 3”.

taryfowych B2 lub C2⁶⁰ - o łącznej wartości 367,9 tys. zł⁶¹ (dane z 36 faktur), co stanowiło 40,0% wydatków z tego tytułu poniesionych przez Urząd w 2022 r.

Badanie wykazało, że:

- 1) w PPE 1 (grupa taryfowa B23) wartość mocy umownej była wyższa od faktycznego zapotrzebowania, tj. maksymalna moc pobrana w poszczególnych okresach rozliczeniowych wynosiła od 18 kW (sierpień 2022 r.) do 28 kW (styczeń 2022 r.), co stanowiło od 5% do 8% mocy umownej (360 kW);
- 2) w PPE 2 (grupa taryfowa C21) opłaty za ponadumowny pobór energii biernej, wynosiły 70,3 tys. zł i stanowiły 42,6% wydatków poniesionych na usługi dystrybucji w tym PPE (164,9 tys. zł). Według Dyrektora BFI nie przeprowadzono analiz pod kątem zasadności i opłacalności montażu układu do kompensacji energii biernej;
- 3) w PPE 3 zastosowano grupę taryfową C22A (opłata sieciowa zmienna szczytowa i pozaszczytowa), podczas gdy opłata byłaby niższa w innej grupie taryfowej wielostrefowej C23 (opłata sieciowa zmienna w szczycie przedpołudniowym, popołudniowym oraz w pozostałych godzinach doby, zróżnicowana dodatkowo w zależności od pory roku⁶²). Opłata sieciowa zmienna za okres od stycznia do grudnia 2022 r. w grupie taryfowej C22A wynosiła 30,7 tys. zł, natomiast w grupie taryfowej C23⁶³ mogłaby być niższa o 7,3 tys. zł.

Powyższe opisano szerzej w dalszej części wystąpienia w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 504-767, 1060)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Wojewoda nierzetelnie prowadził postępowania w sprawie blokowania planowanych wydatków budżetowych w kwocie 2 936,9 tys. zł (11,3% kwoty blokad w 2022 r.), z uwagi na nadmiar posiadanych środków. Decyzje o blokadzie podjęto 28 i 29 grudnia 2022 r., pomimo że okoliczności uzasadniające dokonanie blokad zidentyfikowano w okresie od 24 do 44 dni wcześniej, tj. w odniesieniu do kwoty:
 - 1 306,4 tys. zł – pochodzącej z rezerwy celowej poz. 72, wniosek Wojewódzkiej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w sprawie zgłoszenia środków do blokady wpłynął do Wydziału Finansów i Budżetu⁶⁴ KPUW 2 grudnia 2022 r., Wojewoda podjął decyzję o blokadzie środków 28 grudnia 2022 r. (WFB.I.3120.3.107.2022);
 - 358,7 tys. zł – pochodzącej z rezerwy celowej poz. 44 (25,4 tys. zł) i rezerwy celowej poz. 56 (333,3 tys. zł), wniosek Kujawsko-Pomorskiego Inspektora Transportu Drogowego w sprawie zgłoszenia środków do blokady wpłynął do WFB 2 grudnia 2022 r., Wojewoda podjął decyzję o blokadzie środków 28 grudnia 2022 r. (WFB.I.3120.3.107.2022);
 - 17,3 tys. zł – pochodzącej z rezerwy celowej poz. 56, wniosek Kujawsko-Pomorskiego Inspektora Transportu Drogowego w sprawie zgłoszenia

⁶⁰ Grupy taryfowe B2x - grupy przeznaczone dla odbiorców zasilanych z sieci elektroenergetycznych średniego napięcia o mocy umownej większej od 40 kW. Grupy taryfowe C2x - grupy przeznaczone dla odbiorców zasilanych z sieci elektroenergetycznych niskiego napięcia o mocy umownej większej od 40 kW lub prądzie znamionowym zabezpieczenia przedlicznikowego większym od 63 A.

⁶¹ W tym kwota 31,2 tys. zł stanowiła zobowiązanie 2022 r.

⁶² Zima (1 października – 31 marca), lato (1 kwietnia – 30 września).

⁶³ Dane o ilości zużytej energii elektrycznej w poszczególnych strefach czasowych pobrane od Energa - Operator SA.

⁶⁴ Dalej: „WFB”.

- środków do blokady wpłynął do WFB 5 grudnia 2022 r., Wojewoda podjął decyzję o blokadzie środków 28 grudnia 2022 r. (WFB.I.3120.3.107.2022);
- 892,0 tys. zł – pochodzącej z ustawy budżetowej, wniosek Wydziału Infrastruktury i Rolnictwa⁶⁵ KPUW w sprawie zgłoszenia środków do blokady wpłynął do WFB 14 listopada 2022 r., Wojewoda podjął decyzję o blokadzie środków 28 grudnia 2022 r. (WFB.I.3120.3.112.2022);
 - 348,1 tys. zł – pochodzącej z rezerwy celowej poz. 41 (265,5 tys. zł), rezerwy celowej poz. 56 (60,0 tys. zł), rezerwy celowej poz. 22 (0,1 tys. zł) oraz z ustawy budżetowej (22,5 tys. zł), wniosek WIR w sprawie zgłoszenia środków do blokady wpłynął do WFB 5 grudnia 2022 r., Wojewoda podjął decyzję o blokadzie środków 29 grudnia 2022 r. (WFB.I.3120.3.114.2022);
 - 14,4 tys. zł – pochodzącej z ustawy budżetowej – Wydział Skarbu Państwa i Nieruchomości KPUW wystąpił do WFB o zgłoszenie środków do blokady w piśmie z 21 listopada 2022 r., Wojewoda podjął decyzję o blokadzie środków 29 grudnia 2022 r. (WFB.I.3120.3.114.2022).

(akta kontroli str. 2117-2195)

Dyrektor WFB wyjaśniła m.in., że ww. wnioski podlegały weryfikacji polegającej na sprawdzeniu czy wydatki zostały zgłoszone do blokady prawidłowo, czy nie było zobowiązań wymagalnych, na zabezpieczenie których mogły być przesunięte zgłoszone środki. W przypadku wniosków z jednostek budżetowych opóźnienia wynikały z przekazania wniosków w systemie TREZOR dopiero 22 i 23 grudnia 2022 r. Dodała, że żaden z wniosków nie został odrzucony ani pozostawiony bez rozpatrzenia. Decyzje blokujące przygotowano do podpisu Wojewody po dokonaniu szczegółowej analizy i po zabezpieczeniu zobowiązań powstałych w 2022 r. Wskazała także, że równoległe do zadań w zakresie części 85/04, pracownicy WFB realizowali zadania z Funduszu Pomocy związane z pomocą udzielaną obywatelom Ukrainy.

(akta kontroli str. 1818-1819, 2136-2137, 2139, 2146-2147)

NIK zauważa, że blokowanie zaplanowanych wydatków jest instrumentem dokonywania zmian w budżecie państwa po stronie wydatków, stosowanym w celu uelastycznienia procesu budżetowego, bez konieczności zmiany ustawy budżetowej w toku roku budżetowego. Kwoty ww. środków zgłoszone przez wnioskodawców nie uległy zmianie na etapie weryfikacji wniosków w WFB, zatem decyzje o blokadzie niewykorzystanych środków powinny być podjęte bez zbędnej zwłoki, tak aby istniała możliwość ich wykorzystania na inny cel. Dysponent części celem jak najszybszego zablokowania środków, powinien wyegzekwować od dysponentów podległych równoległe złożenie wniosku w systemie TREZOR.

2. Wojewoda nie poinformował Ministra Finansów o niewykorzystaniu kwoty 455,0 tys. zł z wykazu wydatków niewygasających roku 2021 przeniesionych do wykonania do roku 2022 w rozdziale 85157 (Staże i specjalizacje medyczne), § 4300, co było niezgodne z art. 21 ust. 8 ustawy z dnia 11 sierpnia 2021 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw⁶⁶. Informacja o niewykorzystaniu środków w 2022 r. przekazana została do WFB z Wydziału Zdrowia pismem z 5 maja 2022 r.

(akta kontroli str. 2062-2063, 2091-2108, 2560-2561)

⁶⁵ Dalej: „WIR”.

⁶⁶ Dz. U. 1535, ze zm., dalej: „ustawa o zmieniającej”. Ustawa wygasła z końcem 31 grudnia 2022 r.

Dyrektor WFB podała m.in., że nie przekazano informacji do Ministra Finansów o niewykorzystaniu kwoty 455,0 tys. zł w rozdz. 85157, z uwagi na to, że ww. środki nie zostały zapotrzebowane i przekazane przez Ministerstwo Finansów na rachunek wydatków niewygasających Wojewody Kujawsko-Pomorskiego. Środki na wydatki niewygasające zamawiane były w Ministerstwie Finansów do wysokości zapotrzebowania i zwykle w dniu wpływu na rachunek Wojewody, przekazywane były do zamawiającego. Również zwroty wynikające z rozliczeń środków niezwłocznie przekazywane były do Ministerstwa Finansów.

(akta kontroli str. 2560-2561)

NIK zauważa, że zgodnie z art. 21 ust. 9 ustawy o zmianie ufp, niewykorzystane środki finansowe na wydatki ujęte w wykazie, o którym mowa w ust. 1, podlegają przekazaniu na wyodrębniony rachunek dochodów centralnego rachunku bieżącego budżetu państwa. Niepoinformowanie przez dysponenta części o niewykorzystaniu środków zabezpieczonych na wydatek niewygasający, przed upływem terminu, o którym mowa w art. 21 ust. 6 ww. ustawy (tj. 30 listopada 2022 r.), uniemożliwiło Ministrowi Finansów wcześniejsze ich przekazanie na rachunek dochodów.

3. W KPUW nie podjęto w 2022 r. skutecznych działań mających na celu ograniczenie wydatków ponoszonych na usługi dystrybucji energii elektrycznej (opłaty sieciowej stałej poprzez dostosowanie mocy umownej do faktycznych potrzeb, opłaty sieciowej zmiennej poprzez dobór odpowiedniej wielostrefowej grupy taryfowej). Nie przeprowadzono także analizy w zakresie opłacalności montażu układu do kompensacji energii biernej mimo ponoszenia wysokich opłat za jej ponadumowny pobór, tj. od 2,5 tys. zł (sierpień 2022 r.) do 8,1 tys. zł (styczeń 2022 r.).

(akta kontroli str. 513-767, 1060)

Według art. 44 ust. 3 pkt 1 ufp, wydatki publiczne powinny być dokonywane w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasad: uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów, optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów.

Dyrektor Wydziału Skarbu Państwa wyjaśnił m.in., że niedostosowanie mocy umownej do faktycznych potrzeb dla PPE 1 spowodowane było brakiem ostatecznej decyzji odnośnie do sposobu zadysponowania tą nieruchomością, co powodowało brak możliwości określenia niezbędnego zapotrzebowania w zakresie mocy umownej. Dodał, że w grudniu 2022 r. w związku z ustaleniami poczynionymi w tej sprawie, uzgodniono z OSD⁶⁷ zmianę od 1 stycznia 2023 r. obowiązującej umowy w zakresie mocy umownej z 360 kW na 80 kW⁶⁸.

Dyrektor BFI wyjaśniła natomiast, że w 2023 r. podjęte zostały działania mające na celu kompensację energii biernej. W tym celu w 23 lutego 2023 r. zainstalowany został analizator jakości energii elektrycznej i na podstawie pomiarów uzyskanych z dwóch przyłączy podjęto decyzję o zastosowaniu układu aktywnej kompensacji mocy biernej⁶⁹. Dodała, że dalsze działania w tym zakresie uzależnione będą od wyników pomiarów uzyskanych z kolejnych przyłączy o największych przekroczeniach w obiektach KPUW.

⁶⁷ Operatorem sieci dystrybucyjnej.

⁶⁸ Zmiana została dokonana na podstawie złożonego 12 grudnia 2022 r. wniosku o zmianę warunków umowy o świadczenie usług dystrybucji (nr umowy 37910033775488/12/2018 z 21 grudnia 2018 r.).

⁶⁹ Na podstawie konsultacji z firmą specjalizującą się w usługach elektromagnetycznych w zakresie kompensacji energii biernej, zamówione zostały dwa kompensatory aktywne mocy biernej.

W kwestii stosowanej w rozliczeniach PPE 3 grupy taryfowej C22A Dyrektor BFI wskazała, że jest ona zdecydowanie tańsza w porównaniu z taryfą C21 i dlatego została wybrana.

(akta kontroli str. 392-417, 463-466)

NIK zauważa, że Urząd ponosił znaczne wydatki na usługi dystrybucji energii elektrycznej, a brak szczegółowej analizy w tym zakresie i w konsekwencji odpowiednich i skutecznych działań, uniemożliwił ich realizację w sposób oszczędny. W wyniku badania ustalono, że wartość mocy umownej nie była dostosowana do faktycznego zapotrzebowania, tj. w poszczególnych okresach rozliczeniowych 2022 r. moc pobrana stanowiła od 5% (sierpień 2022 r.) do 8% (styczeń-luty 2022 r.) wartości mocy zamówionej. Moc umowną, według pkt. 4.2.3. *Taryfy dla energii elektrycznej w zakresie dystrybucji energii elektrycznej ENERGA-OPERATOR SA z siedzibą w Gdańsku*⁷⁰ można zamówić w niejednakowych wielkościach na poszczególne, nie krótsze niż miesięczne, okresy roku. Przy założeniu, że moc umowna w tym PPE zostałaby zmniejszona już w 2022 r. do poziomu 80 kW opłata sieciowa stała byłaby niższa o 66,2 tys. zł. Ponoszono także opłaty za ponadumowny pobór energii biernej (70,3 tys. zł w przypadku PPE 2), które mogłyby być znacznie ograniczone przy podjęciu odpowiednich działań. Ponadto trójstrefowa grupa taryfowa byłaby korzystniejsza dla PPE 3, co zostało potwierdzone danymi o zużyciu energii czynnej w strefach czasowych, pozyskanymi od operatora systemu dystrybucyjnego. Od stycznia do grudnia 2022 r. opłaty w grupie taryfowej C23 dla PPE 3 mogłyby wynieść 23,4 tys. zł i byłyby niższe łącznie o 7,3 tys. zł.

(akta kontroli str. 756-766, 2576-2584)

2.2 Wydatki budżetu środków europejskich

Opis stanu
faktycznego

Wydatki budżetu środków europejskich w części 85/04 zrealizowane w kwocie 5 689,0 tys. zł (tj. 100% planu po zmianach) były o 40,2% niższe od ich wykonania w 2021 r. Wydatki zostały przeznaczone na realizację projektów pn.: „Usprawnienie systemu ratownictwa w transporcie kolejowym - etap I”⁷¹, „Usprawnienie systemu ratownictwa na drogach - etap IV”⁷² i „Usprawnienie systemu ratownictwa na drogach - etap V”⁷³, prowadzonych w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020.

(dowód: akta kontroli str. 1432, 2473)

Badaniem w zakresie prawidłowości przeniesień środków z rezerwy celowej budżetu środków europejskich objęto trzy decyzje zwiększające plan wydatków na łączną kwotę 5 689,0 tys. zł⁷⁴, tj. 100% środków, które zwiększyły wydatki budżetu środków europejskich części. Zapotrzebowanie na środki było celowe, a kwoty wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem na dofinansowanie zadań wskazanych w decyzjach.

(akta kontroli str. 2474-2514)

W Urzędzie (u dysponenta trzeciego stopnia) w 2022 r. nie planowano i nie dokonano wydatków z budżetu środków europejskich.

(akta kontroli str. 1371)

⁷⁰ Decyzja Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki nr DRE.WPR.4211.5.8.2021.JSz z dnia 17 grudnia 2021 r.

⁷¹ Zakupiono samochód do dekontaminacji przy zagrożeniach CBRNe na podwoziu Scania wraz z wyposażeniem.

⁷² Zakupiono średni samochód ratowniczo – gaśniczy.

⁷³ Zakupiono dwa lekkie samochody rozpoznawczo – ratownicze.

⁷⁴ W rozdziale 75410, § 6067.

Stwierdzone
nieprawidłowości
OCENA CZĄSTKOWA

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa i budżetu środków europejskich w 2022 r. przez kontrolowaną jednostkę w zakresie wydatków. W wyniku kontroli 13,3% wydatków budżetu państwa zrealizowanych w części 85/04 i 9,3% wydatków Urzędu stwierdzono, że zostały one poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi określonych w ufp i aktach wykonawczych, z wyłączeniem wydatków na usługi dystrybucji energii elektrycznej, które w następstwie podjęcia odpowiednich działań mogłyby zostać ograniczone. NIK zauważa także, że uruchomienie środków z rezerwy ogólnej budżetu państwa w kwocie 2 519,8 tys. zł nastąpiło na cele niewymagające natychmiastowej interwencji. Wydatki w zakresie badanej próby dotacji (13,8%) rozliczono w sposób prawidłowy i terminowy. Wojewoda przekazywał jednostkom dotacje w terminach umożliwiających prawidłową realizację zadań oraz rzetelnie, zgodnie z art. 175 ust. 1 i 2 ufp, sprawował nadzór i kontrolę nad wykonywaniem budżetu w części 85/04. Stwierdzone w ww. obszarze nieprawidłowości, w zakresie opóźnień w podejmowaniu decyzji o blokowaniu planowanych wydatków i niepoinformowaniu Ministra Finansów o niewykorzystanej kwocie środków na wydatki niewygasające, nie miały zasadniczego wpływu na kontrolowaną działalność.

OBSZAR

3. Sprawozdawczość

Opis stanu
faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania rocznych sprawozdań za 2022 r. przez dysponenta części 85/04 województwo kujawsko-pomorskie i sprawozdań jednostkowych KPUW (urzędu obsługującego Wojewodę):

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23);
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27);
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28);
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy);
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy WPR);
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE);
- z wykonania planu wydatków, które nie wygasły z upływem 2021 r. (Rb-28 NW);
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1).

Kontrolą poprawności sporządzenia objęto również sprawozdania w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2022 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części 85/04 na podstawie sprawozdań jednostkowych (własnych i podległych jednostek). Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych kontrolowanej jednostki (dysponent trzeciego stopnia) były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod

względem formalno-rachunkowym. Sprawozdania Rb-27 za 2022 r. i Rb-N za IV kwartał 2022 r. dysponenta trzeciego stopnia sporządzono jednak niezgodnie ze stanem faktycznym. Zatem mechanizmy kontroli zarządczej okazały się w tym przypadku nie w pełni skuteczne.

Sprawozdania dysponenta części były sprawdzane pod względem prawidłowości, rzetelności i wiarygodności danych przez Kierownika Oddziału oraz Głównego Księgowego. Po zatwierdzeniu przez Głównego Księgowego sprawozdania przekazywano do kierownika jednostki w celu ostatecznego zatwierdzenia.

(akta kontroli str. 786-795, 821-871877-922, 1066-1076, 1147-1325, 1356-1366)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Niezgodnie ze stanem faktycznym zawyżono w sprawozdaniach jednostkowych Urzędu Rb-27 za 2022 r. i Rb-N za IV kwartał 2022 r. wartość należności o łączną kwotę 109,9 tys. zł. Szczegółowy opis w pkt 1 Dochody budżetu państwa w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez kontrolowaną jednostkę sprawozdania budżetowe i w zakresie operacji finansowych.

Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części 85/04 na podstawie sprawozdań jednostkowych (własnych i podległych jednostek). Kwoty należności w łącznej wysokości 109,9 tys. zł wykazane w jednostkowym sprawozdaniu Rb-27 i Rb-N Urzędu były zgodne z ewidencją księgową, ale niezgodne ze stanem rzeczywistym. Przyjęte mechanizmy kontroli zarządczej nie były w pełni skuteczne, gdyż nie wyeliminowały błędów dotyczących sporządzenia ww. sprawozdań.

V. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi
Wnioski

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

1. Podjęcie działań w celu stwierdzenia nieściągalności i wyksięgowania z ewidencji księgowej wszystkich zaległości z tytułu kosztów wydalenia cudzoziemców.
2. Podejmowanie decyzji o blokowaniu planowanych wydatków budżetowych niezwłocznie po stwierdzeniu okoliczności uzasadniających ich podjęcie.
3. Kontynuowanie działań w celu ograniczenia opłat ponoszonych na usługi dystrybucji energii elektrycznej.
4. Wzmożenie działań nadzorczych nad prawidłowością sporządzania sprawozdań budżetowych oraz z operacji finansowych.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie⁷⁵ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Bydgoszcz, 14 kwietnia 2023 r.

Kontrolerzy

(-) Monika Kazmierczak
specjalista kontroli
państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy
p.o. Dyrektor
(-) Tomasz Sobecki

(-) Jolanta Szydłowska-
Hęsiak
specjalista kontroli
państwowej

⁷⁵ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonego kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia. W przypadku zaś nadania pisma z zastrzeżeniami (pisma opatrzonego własnoręcznym podpisem) w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na ww. adres mailowy.